

Sygn. akt IV CSK 694/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 czerwca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Marian Kocon

SSN Zbigniew Kwaśniewski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. A. W.
przeciwko L. Spółce z o.o. w S.
o stwierdzenie nieważności uchwały,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 czerwca 2013 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2012 r.,

oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Sąd pierwszej instancji wyrokiem z dnia 30 grudnia 2011 r. stwierdził nieważność uchwały nr V Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników pozwanej Spółki z o.o. w przedmiocie zmiany § 15.1 umowy spółki, przez nadanie zdaniu drugiemu § 15.1 umowy brzmienia: „Wyłącza się indywidualną kontrolę Wspólników”. Zmiany tej pozwana Spółka dokonała w następstwie utworzenia Rady Nadzorczej i określenia jej uprawnień.

W pozostałym zakresie powództwo zostało oddalone.

W następstwie rozpoznania apelacji obu stron Sąd Apelacyjny oddalił obie apelacje, aprobując i przyjmując za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Sąd odwoławczy stwierdził, że z art. 212 § 1 k.s.h. wynika prawo kontroli, przysługujące każdemu wspólnikowi, jako jedno z podstawowych praw wspólnika. Uznał zarazem, że w razie ustanowienia rady nadzorczej umowa spółki może wyłączyć indywidualną kontrolę wspólników (art. 213 § 3 k.s.h.), a uchwała wymagająca takiej zmiany umowy, wobec uszczuplania nią praw udziałowych, wymaga zgody wszystkich wspólników których dotyczy (art. 246 § 3 k.s.h.). Tymczasem powód takiej zgody odmówił.

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji dokonał trafnej wykładni art. 246 § 3 k.s.h. porównując go z analogiczną normą k.s.h., przez uznanie, że wśród przesłanek dla jednomyślności uszczuplenia praw udziałowych nie wskazano, iż zastrzeżenie to dotyczy tylko praw z udziałów uprzywilejowanych. O udziałach uprzywilejowanych stanowi się wprost w art. 174 § 1 k.s.h., ale przepis art. 246 § 3 k.s.h. nie nawiązuje do tej kategorii udziałów, stwierdził Sąd Apelacyjny.

Pozwana Spółka zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w części, a mianowicie w zakresie zawartego w pkt I rozstrzygnięcia oddalającego jej apelację, oraz w pkt II rozstrzygającym o kosztach postępowania apelacyjnego.

Skargę kasacyjną oparła wyłącznie na pierwszej podstawie kasacyjnej, zarzucając niewłaściwą wykładnię art. 246 § 3 k.s.h. w związku z art. 213 § 3 k.s.h.

wskutek przyjęcia, że uchwała zgromadzenia wspólników zmieniająca umowę spółki przez wyłączenie prawa indywidualnej kontroli wspólników w następstwie powołania rady nadzorczej stanowi uchwałę uszczuplającą prawa udziałowe wspólników i dla swej ważności wymaga zgody wszystkich wspólników, którym to prawo przysługuje.

Skarżąca wniosła o zmianę wyroku w zaskarżonej części i orzeczenia co do istoty sprawy przez oddalenie powództwa o stwierdzenie nieważności uchwały nr V w zakresie, w jakim uchwała ta wyłącza indywidualną kontrolę wspólników.

W uzasadnieniu skargi kasacyjnej pozwana wywodzi, że uszczuplenie praw udziałowych w rozumieniu art. 246 § 3 k.s.h. odnosi się tylko do szczególnych uprawnień, przyznanych indywidualnie oznaczonemu wspólnikowi, a więc do udziałów uprzywilejowanych. Ochrona z mocy art. 246 § 3 k.s.h. nie dotyczy więc, w ocenie pozwanej, uszczuplenia każdego prawa związanego ze stosunkiem członkostwa w spółce, a takim właśnie prawem jest prawo do indywidualnej kontroli spółki, przysługujące każdemu wspólnikowi z mocy art. 212 § 1 k.s.h.

Powód w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniósł o jej oddalenie w całości i o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego, wskazując na poglądy wyrażone w orzecznictwie, sprzeciwiające się wykładni art. 246 § 3 k.s.h. preferowanej przez skarżącą Spółkę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na uwzględnienie wobec bezzasadności zarzutu naruszenia art. 246 § 3 k.s.h. w zw. z art. 213 § 3 k.s.h., przez ich błędną wykładnię.

W orzecznictwie za utrwalony uznać należy stanowczo aprobowany w nim kierunek wykładni art. 246 § 3 k.s.h., który skład orzekający w niniejszej sprawie w pełni podziela, a mianowicie że przepis ten dotyczy także uprawnień wspólnika, przysługujących mu jako udziałowcowi spółki na tych samych ogólnych zasadach co innym wspólnikom.

Już w wyroku z dnia 12 maja 2005 r. (V CSK 562/04, OSNC 2006/4/70) Sąd Najwyższy stwierdził, że poprzednik omawianego przepisu, art. 237 § 3 k.h.,

nie wymieniał uchwały dotyczącej zmiany umowy spółki uszczuplającej prawa udziałowe. Mowa w nim była o uchwałach zmieniających umowę spółki zwiększających świadczenia wspólników lub uszczuplających prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom. Wprowadzona modyfikacja - przyjęcie w art. 246 § 3 k.s.h., że wymaga zgody wszystkich wspólników, których dotyczy, uchwała zmieniająca umowę spółki zwiększająca świadczenia wspólników lub uszczuplająca prawa udziałowe albo prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom - była reakcją na kontrowersję, która wyłoniła się na tle art. 237 § 3 k.h.: czy prawa przyznane osobiście wspólnikowi to tylko uprawnienia związane z jego osobą, czy także uprawnienia przysługujące mu jako udziałowcowi spółki na tych samych zasadach co innym wspólnikom. Wymieniając, obok uchwały dotyczącej zmiany umowy spółki uszczuplającej prawa przyznane osobiście poszczególnym wspólnikom, uchwałę dotyczącą zmiany umowy spółki uszczuplającą prawa udziałowe, ustawodawca sprzeciwił się tendencji uznawania za prawa przyznane osobiście uprawnień przysługujących wspólnikowi jako udziałowcowi spółki na tych samych zasadach co innym wspólnikom oraz poddał oba rodzaje uchwał takiemu samemu reżimowi prawnemu; podjęcie ich uzależnił od zgody wszystkich wspólników, których one dotyczą.

Stanowisko to w pełni podtrzymał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 maja 2010 r. (III CSK 246/09, „Palestra” 2010/7-8/262), w uzasadnieniu którego uznał, że spotykany niekiedy w piśmiennictwie oraz w orzecznictwie (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 15 maja 2008 r., V Ca 163/08, Biul. SA Ka 2008/4/33-34), a znajdujący odbicie także w rozpoznawanej skardze kasacyjnej pozwanej Spółki, pogląd, że „prawa udziałowe”, o których mowa w art. 246 § 3 k.s.h., należy łączyć tylko z wymienionymi w art. 174 § 3 k.s.h. „udziałami uprzywilejowanymi” jest - jak trafnie wskazano w literaturze przedmiotu - nie do pogodzenia z jednoznacznym brzmieniem art. 246 § 3 k.s.h. i nadaje się do rozpatrywania jedynie jako ewentualny postulat de lege ferenda.

Jednakże również w orzecznictwie sądów powszechnych wyrażono trafne stanowisko, że o uszczuplaniu praw udziałowych wspólnika w rozumieniu art. 246 § 3 k.s.h. można mówić w przypadku prawa przysługującego indywidualnie

każdemu wspólnikowi w związku z posiadanym udziałem (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 czerwca 2008 r., I ACa 351/08, niepubl.).

W tej sytuacji nie może być żadnej wątpliwości, że uchwała zgromadzenia wspólników zmieniająca umowę spółki przez wyłączenie indywidualnej kontroli wspólników, a więc pozbawienia ich prawa służącego każdemu wspólnikowi z mocy art. 212 § 1 k.s.h. z tytułu posiadanego udziału, stanowi uszczuplenie prawa udziałowego każdego wspólnika i wymaga - z mocy art. 246 § 3 k.s.h. - uzyskania zgody każdego wspólnika, a więc także i powoda, którego uchwała ta przecież dotyczy.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz na podstawie § 11 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).